

θάνατος

θάνατος, ο, ουσ. [<αρχ. θάνατος], ο θάνατος. **1.** η θανατική ποινή: «καταδικάστηκε δυο φορές σε θάνατο». **2.** γεγονός αναπάντεχο και πολύ θλιβερό, που προκαλεί μεγάλη στενοχώρια, μεγάλη λύπη ή δυσκολία: «η απόλυσή του, τη στιγμή που ήταν χρεωμένος μέχρι το λαιμό, ήταν θάνατος γι' αυτόν». (Ακολουθούν 34 φρ.)

- άγγελος θανάτου, βλ. λ. [άγγελος](#).

- αιφνίδιος θάνατος, (στη γλώσσα του ποδοσφαίρου) βλ. λ. ξαφνικός θάνατος.

- αργός θάνατος, τα ναρκωτικά, το πιστό, ακόμη και το τσιγάρο. (Λαϊκό τραγούδι: αυτός ο τύπος που τον έχεις συνοδό, να πιεις **το θάνατο σου δίνει τον αργό** κι απ' τα νιάτα σου σαν πάρει τα στολίδια, θα σε πετάξει ένα βράδυ στα σκουπίδια).

- βίαιος θάνατος, που προκλήθηκε από δολοφονία ή ατύχημα: «ο ιατροδικαστής αποφάνθηκε πως ο βίαιος θάνατος του θύματος προήλθε από αιχμηρό αντικείμενο».

- βρίσκεται μεταξύ ζωής και θανάτου, βλ. λ. [ζωή](#).

- για ζωή και για θάνατο, βλ. λ. [ζωή](#).

- για θάνατο, βρίσκεται σε πολύ άσχημη κατάσταση από άποψη υγείας, δεν υπάρχουν ελπίδες να γλιτώσει το θάνατο: «εδώ και δυο χρόνια είναι κατάκοιτος και τον έχουν για θάνατο το γέρο, αλλά δε λέει να το αποφασίσει».

- δεν είναι (και) για θάνατο (κάτι), δεν είναι αυτό που συνέβη τόσο σπουδαίο, που να δικαιολογεί μεγάλη στενοχώρια, μεγάλη λύπη: «δεν είναι και για θάνατο που έχασε η ομάδα σου το πρωτάθλημα!».

- δεν είναι προς θανάτου, βλ. συνηθέστ. δεν είναι (και) για θάνατο.

- είμαι του θανάτου, βρίσκομαι σε πολύ άσχημη ψυχολογική κατάσταση: «χώρισα με τη γυναίκα μου κι είμαι του θανάτου». (Λαϊκό τραγούδι: κάθε βράδυ του Σαββάτου, κλαίω κι **είμαι του θανάτου**).

- είναι ζήτημα ζωής ή θανάτου ή είναι ζήτημα ζωής και θανάτου, βλ. λ. [ζήτημα](#).

- είναι θάνατος (κάτι), είναι πολύ επικίνδυνο, πολύ βλαβερό, μπορεί να προκαλέσει και το θάνατο: «το τσιγάρο είναι θάνατος || μην μπλέκεις με τα ναρκωτικά, γιατί είναι θάνατος». βλ. και φρ. του θανάτου.

- είναι μεταξύ ζωής και θανάτου, βλ. φρ. ζωή.

- έπεσε για θάνατο, βλ. συνηθέστ. έπεσε του θανατά, λ. θανατάς.

- έπεσε του θανάτου, βλ. συνηθέστ. έπεσε του θανατά, λ. θανατάς.

- ζωή είν' αυτή Ζωίτσα μου ή θάνατος Θανάση μου! βλ. λ. [ζωή](#).

- η ζωή σου ο θάνατός μου ή ο θάνατός σου η ζωή μου, βλ. λ. [ζωή](#).

- κερδίζω τη μάχη με το θάνατο, βλ. λ. [μάχη](#).

- κίνδυνος θάνατος, βλ. λ. κίνδυνος.

- κούρσα θανάτου, βλ. λ. [κούρσα](#).

- **λευκός θάνατος**, ο θάνατος που προέρχεται από ναρκωτικά, ιδίως από ηρωίνη και, κατ' επέκταση, τα ναρκωτικά: «ο λευκός θάνατος πήρε ακόμη ένα παλικάρι || ο λευκός θάνατος έχει κυριεύσει τη νεολαία μας». Από το ότι πολλά ναρκωτικά έχουν λευκό χρώμα (ηρωίνη, κοκαΐνη).

- **μαύρος θάνατος**, η βουβωνική πανώλη: «κατά το Μεσαίωνα, ο μαύρος θάνατος που ξεκίνησε απ' την Ιταλία περίπου το 1346 και εξαπλώθηκε γρήγορα σε όλη την Ευρώπη, θέρισε μέσα σε τρία χρόνια πάνω από το μισό πληθυσμό της ηπείρου».

- **μέχρι θανάτου**, **α.** επίμονα, μέχρι το τέλος: «θα τον κυνηγήσω μέχρι θανάτου για το κακό που μου 'κανε || αγώνας μέχρι θανάτου». **β.** πάρα πολύ, υπερβολικά: «τον σιχαίνομαι μέχρι θανάτου || τον μισώ μέχρι θανάτου || την λατρεύει μέχρι θανάτου». (Λαϊκό τραγούδι: *τι πρέπει τι δεν πρέπει στιγμή δε σκέφτηκα, εγώ **μέχρι θανάτου** σ' ερωτεύτηκα*).

- **ξαφνικός θάνατος**, (στη γλώσσα του ποδοσφαίρου) το γκολ που δέχεται πρώτη η ομάδα στην παράταση που δίνεται μετά τον κανονικό αγώνα που έληξε ισόπαλος και που τη βγάζει από την επόμενη φάση της διοργάνωσης, γιατί σημαίνει αυτόματα την ήττα της και τη λήξη του παιχνιδιού: «ο ξαφνικός θάνατος καθιερώθηκε για πρώτη φορά το 1998 στο Μουντιάλ της Γαλλίας». Αντίθ. *το χρυσό γκολ*.

- **παλεύει με το θάνατο**, **χαροπαλεύει**: «μέρες τώρα παλεύει με το θάνατο και δε λείει να παραδώσει».

- **πέταλο θανάτου** ή **πέταλο του θανάτου**, βλ. λ. **πέταλο**.

- **στη ζωή και στο θάνατο**, βλ. λ. **ζωή**.

- **συμβόλαιο θανάτου**, βλ. λ. **συμβόλαιο**.

- **(το) πήδημα (του) θανάτου**, βλ. **συνηθέστ. σάλτο μορτάλε**, λ. **σάλτο**.

- **τον πήρε ο θάνατος**, **πέθανε**: «αυτόν που ζητάς, τον πήρε ο θάνατος πριν από δυο μήνες».

- **του θανάτου**, (στη νεοαργκό, για πρόσωπα ή πράγματα) πάρα πολύ ωραίος, υπέροχος, καταπληκτικός: «τον είδα να συνοδεύει μια γκόμενα του θανάτου || αγόρασε ένα αυτοκίνητο του θανάτου».

- **τρέχει του θανάτου**, (για οδηγούς αυτοκινήτων ή μοτοσικλετών) τρέχει πάρα πολύ γρήγορα: «μην ξαναδώσεις τ' αυτοκίνητο στο γιο σου, γιατί τρέχει του θανάτου».

- **φυσικός θάνατος**, που δεν προκλήθηκε από δολοφονία, ή ατύχημα, αλλά από ασθένεια ή γηρατειά: «ο ιατροδικαστής απέδωσε το θάνατο του ατόμου σε αίτια φυσικού θανάτου».

- **χάνω τη μάχη με το θάνατο**, βλ. λ. **μάχη**.